Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: zamankbr.ru

ЗАМАН

Орта кюн, 9 август, 2018 жыл

№98 (20519)

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ХАЛНЫ ХЫЙСАПЛАУ

Къабарты-Малкъарны суу басхан районларында болушну кёргендиле, ырхы келирге къоркъуулу жерлени тинтгендиле

7 августда Россей Федерацияны Граждан къоруулануыну ишлери, къыйын болумла эмда табигъат къыйынлыкъланы хаталарын кетериу жаны бла министри **Евгений Зиничев** бла РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинликли келечиси **Александр Матовников** Къабарты-Малкъарны къоркъуулу жерлерин бийикден къарап кёргендиле. Суу кётюрюлюу, ырхы келиу не халда болгъанын билир ючюн ала регионну бийик тау районларыны башларында учхандыла.

Аланы жоллары Бахсан эмда Чегем тарлары бла ёттенди. Ишчи къауум бузланы къатларында кёлледе сууланы ёлчемлерине энчи эс бургъанды. Ол да бошдан тюйюлдю – кёлле асыры бек толсала, аладан ырхы келирге боллукъду. Жер кёчерге боллукъ тийиреле да къаты тинтилгендиле.

Бусагъатда республиканы тау районларында бузла терк эрип барадыла. Элбрус районда Гирхожан суудан, Башы-Къара буз кёлден таш бла топуракъ къатыш балчыкъ тигелерге къоркъуу барды.

Тинтиу учуула бошалгъандан сора Евгений Зиничевни бла Александр Матовниковну Къабарты-Малкъарны Башчысы **Юрий Коков** бла тюбешиулери болгъанды. Министр Элбрусда Россейни МЧС-ини бийик тау къутхарыучу эмда излечюю отрядыны Минги тауну тийресинде халкъны къоркъуусузлугъун жалчытыу бла байламлы эмда башха борчланы толтурургъа хазырлыгъы не халда болгъанын кёргенди. Евгений Зиничев а отрядны айырмалы къауумуна ведомстволу саугъала бергенди.

МЧС-ни билдириулерине кёре КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинликли келечисини пресс-службасы бла бирге хазырлагъанды.

ТЮБЕШИУ

Къымылдаугъа къатышханла огъурлу жумушла тындырыргъа алланыпдыла

Тюнене Элбрусда Азау талада КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** «Маяки дружбы. Россия сближает -2018» федерал волонтёр къымылдаугъа къатышханла бла тюбешгенди.

Белгилисича, проект Ара, Приволжск эмда Шимал-Кавказ федерал округлада бардырылады. Анга Россейни 20 регионундан бла жууукъ тыш къыралладан да жашла бла къызла къатышадыла. Аны мураты – миллетле аралы келишиулюкню кючлеудю, маданият-тарых хазнаны сакълауду, экология къоркъуусузлукъну жалчытыуду.

Миллетле аралы къымылдау жамауатха хайырлы жумушла тындырады, журналистика, маданият-жарыкъландырыу эмда спорт жаны бла тюрлютюрлю ишле бардырады. Андан сора да, ол Россейде ич туризмни айнытыугъа себеплик этерге деп къуралгъанды.

«Маяки дружбы» деген бирикген отрядха Россейни регионларындан, къыралыбызны уллу вузларындан да 120 жаш адам киреди. Ишлерин «Жарыкъландыры ючюн кеси ыразылыгъыбыз бла урунуу» деген журукъгъа кёре бардыргъанла Кавказны орта ёмюрлю къалаларын – тарых эмда маданият хазналаны - сакълау эмда жангыдан сюеу жаны бла ишлеге къатышыр умутлудула.

Юрий Коков «Маяки дружбы» деген регионла аралы жамауат къымылдауну таматасы, РФ-ни Центросоюзуну проектлерини башчысы, Москвада кавказ клубну советини, Телевиденияны бла радиону халкъла аралы академиясыны правленини члени **Руслан Гусаровха** волонтёр къымылдауну айнытыугъа къыйын салгъаны, Къабарты-Малкъарны халкъларыны адет-тёрелерине, эсгертмелерине эс бургъаны ючюн жюрек ыразылыгъын билдиргенди, жаш адамлагъа уа республикада хош турурларын тежегенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Машук-2018

Форумгъа жангыз округдан угъай, тыш къыралладан да жаш адамла келликдиле

«Машук-2018» Шимал-Кавказ жаш тёлю форумну бардырыу бла байламлы Пятигорск шахарда РФ-ни Президентини СКФО-да толу эркинликли келечиси **Александр Матовниковну** башчылыгъында жыйылыу болгъанды. Анга Миллетлени ишлери жаны бла федерал агентствону таматасы **Игорь Баринов**, Ставрополь крайны губернатору **Владимир Владимиров**, Жаш тёлюню ишлери бла жаны бла федерал агентствону, право низамны сакълаучу органланы, «Машукну» дирекциясыны келечилери къатышхандыла, деп билдириледи форумну сайтында.

Жыйылуну ача, Александр Матовников жаш тёлюню чыгъармачылыкъ фахмусун ачыкъладуда, къыралыбызгъа тири, ахшы башламчылыкъла этерик жаш адамланы хазырлауда форум уллу магъананы тутханын белгилегенди. «Машук» башланыргъа бир ненча кюн къалгъанды, аны ючюн бусагъатда аны къурау жаны бла битеу ишлени тамамларгъа тийишлиди, дегенди ол.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ПРАВИТЕЛЬСТВО

Экзаменлеге къошулгъан педагогланы къызындырлыкъдыла, сабийлеге бакъгъан махкемелеге онг берликдиле

КъМР-ни Правительствосуну башчысы Мусукланы Алий бардырыгъан кезиулю кенгешде талай министерствону бла ведомствону ишлерин сюзгендиле, Правительствону бир-бир бегимлерин тюрлендиргендиле эмда башха вопрослагъа къарагъандыла. Жыйылыугъа жер-жерли администрацияланы эмда тийишли ведомстволаны башчылары да къатышхандыла.

Биринчиден, республиканы табигъат байлыкъла эмда экология министри **Шауаланы Илиясс** «Къабарты-Малкъарда агъач мюлкню айнытыу» деген къырал программагъа этиллик тюрлениуле бла шагъырейлендиргенди. Правительствону башчысыны орунбасары – инфраструктура эмда цифрли айныуну министри **Владимир Болотоков** а транспорт бла байламлы программа КъМР-ни быйылгъа эмда 2020 жылгъа дери бюджетине къалай келишгенин билдиргенди.

Ол айтханнга кёре, аны чеклеринде битеу да 5,9 миллиард сом багъасы жумуша тамам этилликдиле. Ол санда 5,6 миллиард сом республиканы бюджетинден берилликди. Быйыл а андан 1,785 миллиард сом къоратыллыкъды. Болотоков дагъыда «Къоркъуусуз республика» деген къырал учреждениясы Ростелеком компаниягъа 57,8 миллион сом борчун кечирек къайтарыргъа келишим этилгенин билдиргенди. Аны хайыры бла учреждениясы ишин быйыл чурумсуз бардырыргъа онг боллукъду, деп къошханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Рейтинг

Юлгюлю регионланы санында

Россей Федерацияны Саулукъ сакълау министерствосу къыралда онтёрт жылларына дери акъылбалыкъ болмагъанланы эм кёп бла эм аз ауругъан регионларын тохташдыргъанды. Эсеплеге кёре былтыр РФ-да бу жаны бла онглу Чечен Республика болгъанды (мында сагъынылгъан къауумну саулукълары игиди: 100 минг сабийге 62 969,7 ауруу) эмда Къабарты-Малкъар (115 723,7). Ызы бла Тыва барады (125 022,2), Адыгея (132 902,7), Бурятия (141 168,6).

Россей Федерацияны Минздравны www.rosminzdrav.ru официальный сайтыны материалларына кёре.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Конкуренцияны айнытыугъа себеплик этиу жаны бла советни Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2018 жылда 10 майда чыгъарылгъан 55-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлген къауумуна тюрлениуе кийириую юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

1.Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Конкуренцияны айнытыугъа себеплик этиу жаны бла советни Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысында Конкуренцияны айнытыугъа себеплик этиу жаны бла советни юсюнден» 2018 жылда 10 майда чыгъарылгъан 55-УГ номерли Указы бла къабыл кёрюлген къауумуна быллай тюрлениуле кийирирге:

а) Советни къауумуна бу адамланы къошаргъа:

Асанланы А.О. – Къабарты-Малкъар Республиканы урунуу эмда социал къоруулау министри

Ахубеков Ш.А. – Къабарты-Малкъар Республиканы промышленность эм сатыуалыу министри

Балкизов А.Х. – Бахсан муниципал районну жер-жерли администрацияны башчысыны къуллугъун толтургъан (ыразылыгъына кёре)

Болотоков В.Х. - Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствосуну Председателини орунбасары - Къабарты-Малкъар Республиканы инфраструктура эмда цифрли айныу министри

Кумыков А.М. - Къабарты-Малкъар Республиканы жарыкъландырыу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министрини къуллугъун толтургъан

Хасанов И.М. - Къабарты-Малкъар Республиканы спорт министри;

б) **Т.Б. Ахоховну** къуллугъун жангыдан былай жазаргъа: «Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны башчысы (ыразылыгъына кёре)»;

в) **В.Х. Кунижевни** къуллугъун жангыдан былай жазаргъа: «Къабарты-Малкъар Республиканы къурулуш эм жол мюлк министри»;

г) **А.А.Макуашевни** къуллугъун жангыдан былай жазаргъа: «Къабарты-Малкъар Республиканы энергетика, тарифле эмда жашау журтлагъа надзор этиу министрини къуллугъун толтургъан»;

в) Советни къауумундан кетиргге: **А.М.Алакаевни, З-Г.А. Губашиевни, Р.Ю.Канаметованы, А.М.Кудаевни, А.И.Тюбеевни, З.М. Хежевни.**

2.Бу Указ анга къол салынгъан кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю.КОКОВ**

Нальчик шахар, 2018 жыл 3 август, №115-УГ

Черек районну Жемтала элини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыуну (карантинни) кетериую юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

БУЙРУГЪУ

Россей Федерацияны «Ветеринарияны юсюнден» 1993 жылда 14 майда чыгъарылгъан 4979-1-чи номерли Законуну 3.1-чи статьясына тийишлиликде эмда Черек районну Жемтала элинде къутургъан аурууну сылтауу кетерилгени бла байламлы:

1. Черек районну Жемтала элини северзапад къыйырында, Родниковая бла Выгонная орамларында бир-бир ишлеге чек салыуну (карантинни) кетирирге.

2. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны «Черек районну Жемтала элини бир кесегинде бир-бир ишлеге чек салыуну (карантин тохташдырыуну) юсюнден» 2018 жылда 9 июньда чыгъарылгъан 51-РГ номерли буйругъу кючюн тас этгеннге санаргъа.

3.Бу буйрукъ къабыл кёрюлген кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Ю.КОКОВ**

Нальчик шахар, 2018 жыл 6 август, №84-РГ

Кенгеш

Программаны жангыдан жарашдырлыкъдыла

КъМР-ни Къурулуш эмда жол мюлк министерствосунда районланы эмда шахар округланы жер-жерли администрацияларыны келечилери да къатышып кенгеш бардырылгъанды. Анда «Къабарты-Малкъарда кёп фатарлы юйледе барысы да хайырланнган мюлкге 2014-2043 жыллары чеклеринде тынгылы ремонт этиу» республикалы программаны бардырыуну юсюнден сёлешиннгенди, деп билдиргендие министерстводан.

Жыйылыугъа министри орунбасары Жамболат Гасташев, кенгешчиси Борис Балагов эм КъМР-де кёп фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этиу жаны бла регион оператор Артур Шогенов да къатышхандыла.

Кенгешде быллай мюлкге ремонт этиу программаны жангыдан жарашдырыуну юсюнден айтылгъанды. Андан сора да, тийишли республикалы планнга, законнга тюрлениуле сингдирирге оноулашхандыла.

Жазылыу - 2018

Энтта да амал барды

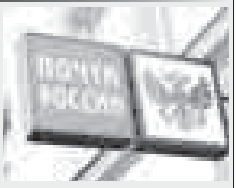

Хурметли жамауат!

Сиз бир тюрлю сылтаула бла 2018 жылны экинчи жарымына «Заманнга» жазылалмай къалгъан эсегиз, халны тюзетирге онг барды. Августну жыйырма бешисине дери, почтагъа барып, бу ишни тамамласагъыз, ана тилибизде чыкъгъан газетни биринчи сентябрьден алып башларыкъсыз.

Жазылыуну багъасы тёрт айгъа — 376 сом 32 капек.

Бизни индексибиз - 51532

Экзаменлеге къошулгъан педагогланы къызындырлыкъдыла, сабийлеге бакъгъан махкемелеге онг берликдиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Этил спиртни, ол къошулгъан продукцияны эм чагъырны чыгъарыугъа, аланы сатыу-алыугъа къыралны жанындан контроль этиуню юсюнден 171-ФЗ номерли федерал законнга былтыр тюрлениуле кийирилгени себепли, аллай борчну тамамлау (кёзкъулакъ болуу) регионлада власть органлагъа берилгенди. Къабарты-Малкъарда ол иш бла Промышленность эм сатыу–алыу министерство юрешириклеи деп билдиргенди аны башчысы **Шамиль Ахубеков**. Анга лицензияла бериу бёлюм къуралгъанды. Сагъныылгъан продукцияны чыгъарыучулагъа эмда сатыучулагъа контроль этиуню энди ол тамамларыкъды.

Энергетика, тарифле эмда жашау журтлагъа надзор этиу министрни къуллугъун толтургъан **Алим Макуашев** а бизни республикада Процессинг эмда биллинг жумушланы тамамларыкъ араны къурауну проекти жашауда бардырылмазлыгын билдиргенди. Ол шарт Most Pay система жетишмили айныи баргъаны бла байламлыды. Аны себепли адамладан ахча жыйыу бла кюрешген энтта да бир структура къурауданн хайыр чыгъарыкъ тюйюлдю, дегенди.

Бирикген къырал экзаменнге (ЕГЭ) къатышхан педагогланы ахча бла кёллендириуню амалларыны юсюнден жарыкъландыруу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министрни къуллугъун толтургъан **Аулес Кумыков** билдиргенди. Ол айтханнга кёре, аллай экзаменлеге къатышхан педагоглагъа тёленирик ахчаны ёлчеми ала ишлеген заманнга кёре тергелликди. Сёз ючюн, комиссияны председатели хар сагъат ючюн 150 сом аллыкъды, аны къауумуна киргенле уа жюзюшер сом. Жазыу ишлеге къарагъанлагъа уа, аланы усталыкъларына кёре, 144 сомгъа дери тёленирикди.

Саулукъ сакълау министрни къуллугъун толтургъан **Аслан Кауфов** къыралны бюджетинден Къабарты-Малкъар Республикагъа субсидияла бериуню юсюнден келишим этилгенин билдиргенди. Сёз сабий поликлиникаланы бла медицина учреждениялада гитчелеге къарагъан бёлюмлени мюлктехника жаны бла онгдуруну эмда алагъа керекли затла сатып алыуну юсюнден барадыы, дегенди.

Жыйылыуда дагъыда Граждан обществону институтлары бла байламлыкъла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла министерствону коллегиясыны къауумун, республикада ёкъюз неда ата-аналары атып къойгъан сабийлеге жашау журт фондну къурауда тюрлениуле да къабыл кёргендиле.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.
Сурат авторнуду.

Форумгъа жангыз округдан угъай, тыш къыралладан да жаш адамла келликдиле

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Быйыл форум 10-24-чю августда «Къырал миллет политиканы жашауда бардыру» программанны чеклеринде бардыреллыкъды. Эселлеге кёре, анга къатышырга 4,7 минг инсан сюйгенди. Аладан Шимал Кавказдан, Россейни башха субъектлеринден, жуукъдагъы тыш къыралладан да 2 минг адам сайланнганды. «Машукну» биринчи кесеги «Добровольчество» ишге жораланыпды, экинчиси уа – «Граждан общество» деген темагъа аталыпды. Форумчула проектлерин къорулагъандан сора эм игилерине ахча берилликди.

Игорь Баринов билдиргенича, бусагъатда форумну маданият эм юйретиу программасы жарашдырылгъанды. Къошакъ билим бериу интерактив майдан халда «ПроРФ-про Героев» чатыр къураллыкъды. Анда Россейни айныууна къошумчулукъ этген айтхылыкъ адамланы, къыралны къоркъуусузлугун кючлеуню, жашауну игилендириуню юсюнден информация табыллыкъды. Андан тышында, форумда кюн сайын анга къатышханланы чыгъармачылыкъларын эм энчи ахшы ышналарын айнытырча 28 альтернатив майдан да ачыллыкъды.

Жыйылыудан сора Александр Матовников лагерьге къарагъанды, хазырланыу ишле не халда болгъанларын кёргенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Келечилерибиз - къайсы жаны бла да айырмалыла

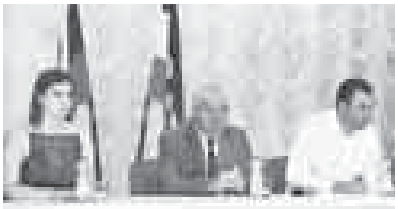

«Машук-2018» форумгъа барлыкъла бла бу кюнледе КъМР-ни жарыкъландырыу, илму эм жаш тёлюню ишлери жаны бла министри Аулес Кумыков эмда Пятигорскде жай лагерьге хазырланыу жаны бла жууаплы адамланы къауууму тюбешгендиле. Анда билдирилгенича, ары бизни республикадан кеслерини проектлери бла 205 жаш бла къыз барлыкъдыла.

Аулес Кумыков бир къауум адам болуп бу кюнледе лагерьни жокълагъанларын эмда анда халны кеслери кёргенлерин айтханды. «Жангы чатырла орнатылгъандыла, тёгерекде тизгинлилик, тазалыкъ да кёзге урунады. Билим бериу программадан тышында спорт бла, сейирлеригизге кёре башха ишле бла да кюреширге да кёпдю. Биз а аладан бек билимлилерин,хунерлилерин, тирилерин айыргъанбыз. Энди къалгъаны кесигизни къолугъуздады. Къабарты-Малкъардан болгъаныгъызны бир такъыйкъагъа да унутмагъыз, хар ишлери жаны бла министерствону келечиси Олег Балов башчылыкъ этерикди. Тюбешиуде сёлеше, ол лагерьге не зат эртирге жарамагъанын, анда жюрюген жорукъланы да ангылатханды.

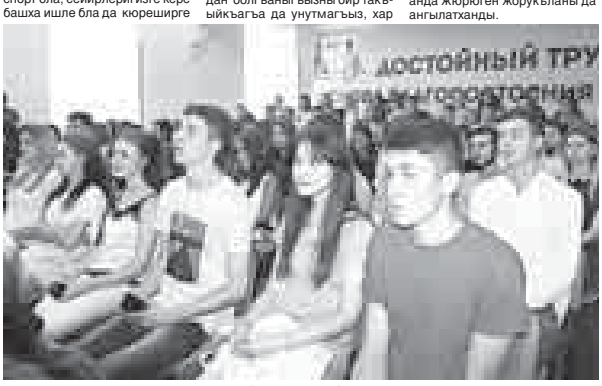

ахшы онгла къуралгъандыла»,-дегенди.

Андан ары ол республикада форумгъа хазырланыу алгъадан окъуна тынгылы бардырылгъанын эсгертгенди. «Анга къатышырга сюйгенлени саны башхаладан иги жаны бла юлгюлю болугъуз. Республиканы атын жаланда иги бла айтдырлыгъыгъызгъа ишексизме»,-деп, насийхат этгенди.

Форумгъа республикадан барлыкълагъа Жарыкъландырыу, илму эмда жаш тёлюню

Пятигорскга барлыкъла анда жарыкъландырыу эм культура программалагъа тири къатышып, кеслерини ол жаны бла фахмуларын да кёргюзтюркдюле.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

Хаж къылыру

Сыйлы жолоучулукъгъа - кёллери кётюрюлюп, ахшы къууумла бла

Хаж къылыргъа баргъанланы биринчи къууму жолгъа 8 августда Нальчикде ипподромну аллында майдандан атланнганды. Аланы ашырыргъа КъМР-ни Граждан обществону институтлары бла байламлыкъла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла министерствосуну бёлюмюню таматасы Рахайланы Мурат, КъМР-ни сау-саламат къайтырларын тежегенди. Ол билдиргеннге кёре, Меккагъа бу жол онтёрт адам тебирегенди. Алагъа Занибекланы Алим башчылыкъ этеди. Ол ары тёртюнчю кере барады, жолну, халны да иги биледи. Ала автобус бла Владикавказгъа жетип, анда Дагъыстандан дин ахлулагъа къошуллукъдула эмда Тбилиси дери барып, андан Эмиратлагъа учарыкъдыла.

Сора биягъы автобус бла тёрт жюзкилометрлик жолну ётюп, керекли жерге жетерикдиле. Артха да тюз алай къайтырыкъдыла. Андан сора хажи, къурман 21-22-чи августда боллугъун жыйылгъанланы эслерине салып, алагъа дагъыда бир кере насийхат этгенди.

Жолоучула автобусха олтурурдан алгъа мен аланы бир кере Меккагъа тебиregенлени къууму. Юй бийче Токъумаланы Лиза хаж къылыргъа биринчи кере баргъанын айтханды: «Эрттеден келген муратым толгъаны мангa бек уллу насыпды. Къууаныпп, кёлюм кётюрюлюп барама. Ары атландырыгъан а жашым бла эгечимден туугъанды»,-деп къошханды.

Занибекланы Алим а Мекканы, Мединаны да бир кёрген, алагъа дагъыда тартылгъанын белгилегенди. «Мен, хар замандача, уллу жюрек кётюрюлюлюк бла атланама сыйлы жолгъа. Бирлеге ол къыйын да кёрюне болур, манга уа - угъай. Жашагъан дуниямда къолумдан келгени къадар барып турлукъма»,-дегенди.

Мисирланы Хызыр.

Хаж къылыргъа тебирегенлени къууму.

Вольный Ауулдан тюрклю Мехриба быллай жолоучулукъгъа биринчи кере чыкъгъанын билдиргенди. «Къууанчымы чеги жокъду. Хаж къылыргъа атланыр ючюн сау жылны ишлегенме. Кесими къол къыйынын болмаса, кишиден бир шай къошмагъанма. Ол сыйлы жерде битеу аушхан жууукъларыма дуа тутдурлукъма, саулагъа уа саулукъ-эсенлик, узакъ ёмюр тилерикме», -дегенди.

Жыл саны сексенден атлагъан Моттайланы Зухура уа экиге айланнган эгечин, сохталарын да ашыра келгенди. «Кесим да баргъанма Меккагъа, болсада былагъа сукъланама. Саулугъум осалыракъ болгъанды да, энди юйде къалыргъа тюшеди, жюрегим а ары тартады»,-дегенди. Ол оГъурлу ынна кеси эшип, он чындай келтиргенди, анда жарар жолоучулагъа деп.

Жоллары узакъ, къыйын болгъанлыкъгъа, Меккагъа тебирегенлени кёллери кётюрюлюп эди. Бюгюн а хаж къылыргъа дагъыда бир къауум адам Мисирланы Хызырны башчылыгъы бла кетгенди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алгъанды.

ДИН

Ол кёчюрген Къуран - эм игиледен бири

Управленияны Шимал-Кавказ академиясында Къуранны биринчи болуп кёчюрген тиширыу бла тюбешиу болгъанды. Валерия Порохова (муслийман аты Иманды, араб тилде - ийнаныу) РФ-ни Илмула академиясыны, Гуманитар илмуланы академиясыны, ООН-да Информатизацияны халкъла аралы академиясыны членди, Каирде университетни академигиди. Сыйлы китапны ол кёчюрген тюрлюсюн Египетде Аль-Азхар ислам академия беш жылны тинтип, сюзюп, алай къабыл кёргенди. Аны къой - бек игилени бирине окъуна санагъанды.

Валерия Михайловна Нальчикге баш иеси – Сириядан Мухаммад Саид Аль-Рошда бла къонакъгъа келгенди. Мухаммад Москвада эки вузну, Дамаскда да шериатны факультетин бошагъанды. Валерия Михайловнаны да дин, башха жаны бла да бир ненча бийик билими барды.

«Ислам, адеп-къылыкъ мардала, адамгъа адежликден билим бериу» деген конференцияча къуралгъан тюбешиуге ким сюйсе да келирге эркин эди. Ол бардыреллыгъыны юсюнден хапар кенг жайылгъан эди, аны себепли ол башланыргъа управленияны академиясыны уллу залы тыкъ-тыкъма эди.

Къуран нени ангылатады? Ислам неге юйретеди? Исламда адамны къылыкълары бла бирге ниетлерине да уллу магъана берилгени не ючюндю? Ислам этиканы кертиси бла ётюрюгю недеди? Ма ол эмда башха соруулагъа Валерия Порохова тынгылы жууапла берирге кюрешгенди.

Залдагъыла анга уллу эс буруп тынгылагъандыла. Аны айтханларын жазып алгъанла эмда видеогъа алдыргъанла да болгъандыла.

КЪАЙГЪЫРЫУ

Бахсан суугъа жетмиш минг ала чабакъчыкъ жибергендиле

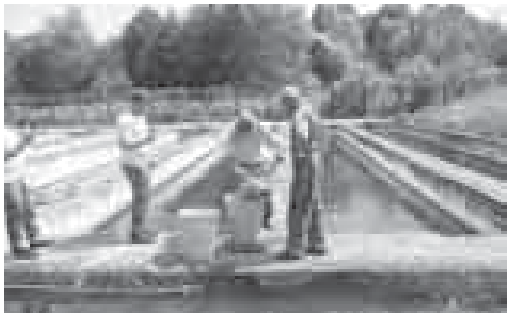

РусГидро компанияны Къабарты-Малкъарда бёлюмюню келечилери бу кюнледе Бахсан суугъа эмда анга къошулгъан черекчиклеге 70 минг ала чабакъчыкъ (форель) жибергендиле. Бу ишге ала бла бирге Росрыболовствону Запад-Каспий тийреде управлениясыны специалистлери да къатышхандыла, деп билдиргендиле гидроэнергетика компанияны бёлюмюнден.

Кезлеулледеги форель Къызыл китапха тюшгенди. Мындан ары республиканы сууларында биоресурсла асламыракъ болуруна ышаныу барды. РусГидрону специалистлери арт жыллада Терк суугъа эмда анга къошулгъан черекле 1,4 миллиондан артыкъ чабакъчыкъ жибергендиле.

Алай табийгъатха себеплик этиу аны бла чекленип къалмайды; Тёбен-Черек ГЭСледе плотиналаны къатларында чабакъла суу бла ёрге чыгъалырча энчи быргъыла да ишленгендиле.

Тинтиуде

Узакъ ёмюрлюкню тасхаларына тюшюне

Къабарты-Малкъар къырал университетни алимлери терен къартлыкъгъа дери жашагъанланы генлерин (ДНК) тинтедиле. Ол ишни Н.И. Вавилов атлы Битеулю генетика институт (ИОГен) бла келишим къурагъанларындан сора бардырып тебирегендиле. Ала районлада, элледе да болгъандыла. Специалистлени баш муратлары - адам улуну жашауун созаргъа эмда жыл санлары келгенлеге саулукълу, тири да болургъа болушургъады, деп билдиреди вузну пресс-службасындан.

Кавказда узакъ ёмюрлюлени саны не заманда да аслам болгъанды. Анга мында таза хауа эмда аланы жашау болумлары себеплик этеди. Шимал Кавказда къырал статистика службаны эсеплерине кёре, бурунгу жыл Къабарты-Малкъарда жетмиш жылдан атлагъан 170 минг (неда 20 процент) адам бар эди.

Излем ишле КъМКъУ-ну химия бла биология институтунда Медицина-биология тинтиулени арасында барадыла. Алимле 2010 жылдан бери иги кесек ДНК жыйгъандыла.

- Бюгюнлюкде банкда аны 400 сакъланады. Этилген анализлеге кёре, ала кёбюсюнде 92-93-жыллыкъладан алынгъандыла,-деп билдиргенди проектге башчылыкъ этген КъМКъУ-ну физиология, генетика эм молекулярр физика кафедрасыны таматасы Анзор Паритов.

Ол айтханнга кёре, сегиз жылны ичинде республикада уллайгъанланы саны 5-7 процентге азайгъанды. Аланы 100–ден жетмиши тиширыуладыла, отузу уа эр кишиледиле. Андан сора да, Европада уллайгъанланы 42 проценти Шимал Кавказда жашагъанларын да белгилерчады.

Асламысында адамгъа терен къартлыкъгъа дери жашаргъа экологияны болуму, ашы эм атабаларыны геннлери себеплик этедиле. Бюгюнлюкде республикада эм кёп жашагъанла Черек бла Зольск районладыла. Аланы кёбюсю кеси акъыллары, эслери бла турадыла.

Тинтиу ишлеге жыйырма адам къатышады. Аладан сегизеулен университетдиле. Бу жаны бла жетишимле болдурур ючюн талай жылны кюреширге керекди.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Тапландырыу

Тозурагъан мекямны жангыртадыла

Тёбен Чегемни Маданият юйю 1957 жылда салыннганды. Ол тозурап осал халгъа келгенли иги кесек заман болады. Быйыл а аны жангыртыллыгъы эллили бек къуугандыргъанды. Ремонт ишлени бардыруугъа Россейни Культура министерствосу 4 миллион сомдан аслам бёлгенди. Бу кюнледе «Юг-строй» организация къурулуш ишлени башлагъанды. Жылны ахырына бар жумушла да тындырыллыкъдыла.

Элни администрациясыны башчысы Къонакъланы Илияс айтханнга кёре, Маданият юй элге бек керекди. Ары жаш адамла тепсерге, жырларгъа юйренирге эмда башха чыгъармачылыкъ кружоклагъа жюрюйдюле. Мында тюрлю-тюрлю байрамла, акцияла да бардырыладыла.

БАЙТУУГЪАНЛАНЫ Исмайыл.

Белгилилик

ФАХМУЛУ ЖЕРЛЕШИБИЗГЕ – БИЙИК САУГЪА

Россейни сыйлы артисткасы, Къабарты-Малкъарны халкъ артисткасы, Али Шогенцуков атлы Къабарты къырал драма театрны актрисасы Куна Жекамухова элли тёрт жыл ишлейди сахнада. Аны республикадан тышында да кёп жерледе таныйдыла, фахмусуна махтау берип, сыйлы да кёредиле.

Сахна искусствода жетишимлери ючюн бу кюнледе анга сыйлы саугъа бергендиле – оп орус театрны мурдорун салгъан Фёдор Волков атлы премиягъа тийишли болгъанды. Аны театрда ишлегенлеге Россейни Правительствосу береди.

Куна Хажбаровна 1964 жылда Ростовда театр училищени бошагъанды. Тамам ол жылдан бери къабарты сахнадан бир да кетмегени, анда кёп тюрлю эсде къалгъан сыфат къурагъанды. Кеси айтханнга кёре, актриса асламында терен магъаналы спектаклледе ойначчуду, комедиялагъа уа аз къатышады. Аны бек сюйген драматургу Къабарты-Малкъарны халкъ жазыучусу, Россейни культурасыны сыйлы къуллукъчусу Борис Утижеви.

«Мен аны чыгъармаларына кёре салынгган спектаклледе сюйюп ойнайма. Аланы бирлеринде Тиргатао деген, эртте заманладда жашагъан патчах тиширыуну сыфатын къурагъанма. Ол бек сейирлик рольларымдан бириди сахнада. Мени жигитим бек кючлю тиширыуду. Ол анады, баш иеси болгъан тиширыу, сора дагъыда аскерчи...»

Куна Хажбаровнаны бурыннгы Грецияда жашагъан Еврипид драматургну чыгъармасына кёре салынгган спектаклюде Медеяны, афиначы драматург Софокл жазгъан «Эдипде» Эпикастаны, А. Островскийни «Без вины виноватые» деген оюнунда Кручининаны, Лопе де Веганы «Къой шауданында» Лауренсияны эм кёп башха рольланы ойнагъанды. Театрны сюйгенле аны эрттеден биледиле, ол къурагъан сыфатланы да эсде тутадыла.

Андан сора да, ол студент заманында «На семи ветрах» кинофильмде Вячеслав Тихоновну, Лариса Лужинаны биргелерине ойнагъанды. Андан сора да чакъыргъандыла аны кинорежиссёрла, алай ол сахна актрисалай къалгъанды. Алай болгъанына жарсымайды Куна Хажбаровна.

- Театрда жетишимлериме ыразыма, – дейди ол. – Волков атлы премия уа манга сунмай тургъанлай тюшген саугъача болгъанды. Биле эдим, театрны таматалары Россейни Правительствосуна къагъытла жарашдырыпийгенлерин, мени сайлап айырырла деб а хапарсыз эдим.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.
СУРАТ: «Ретро» спектакльден.

Учуну

Тынгысыз жюрегин ачыкълай

РФ-ни Художниклерини союзуну келечиси, КъМР-ни Къырал саугъасыны лауреаты Ахматланы Леуанны биз барыбыз да фахмулу суратчыныча таныйбыз. Хар искусствоГа табынгган адамныча, аны жашаундa поэзия да магъаналы жерни алады. Хау, жазгъан затлары бла ол поэтлеге тенг болургъа ахырысы бла итинмейди, алай экитизгинлери, тёрттизгинлери бла ич дуниясын, кёз къарамын, фикирин кесича энчи, айырмалы ачыкъларгъа излейди.

- Сёз бла ишлеген сурат жазгъанча тюйюлдю, мында жюрегинги учунун, тебиюн, сюймеклик сезимни, ариулукъну да энчирек, бютюн теренирек, шатыгыракъ кёргюзтюрге амалынг барды, - дейди Ахмат улу ушагъысыбызны кезиюнде.

Белгилисича, чыгъармачылыкъ бла кюрешген адам кёп затны кёрюп, сынап, кёп затха къууана, сукълана, чамлана, жарсый да биледи. Жютю кёзлю инсанны, бютюнда суратха усталыгъы болгъанны уа, тёгеригинде жашау болумлагъа эс бурургъа, аланы юслеринден жашырынсыз хапарларгъа ийгенлерин, мени сайлап айырырла деб а хапарсыз эдим.

Алай поэтика тизгинле жаланда кёзге кёрюнгген, урунгган ишледен къурулып да бармайдыла. Аслямысында ала авторну ала бла байламлы акъылын, оюмун, кёз къарамын, сюймеклигин баямлайдыла. Инсанны жюреги харкюнлюк жашауда неге жарсыйды, неге кюеди, инжиледи, неге къуанады? Леуанны сурат полотноларыны, акъ сёзюню сюжет ызлары да ол соруулагъа жууаплдыла.

Бу тизгинледе, шаркъ газельледеча, рубаилледеча, хоккудача, авторну акъылы, жашау позициясы, инсанлыгъы, къаламыны жютюлюгю ачыкъ, туура эсленедиле. Аланы магъаналары терендиле, соруулану, жарсыуланы кеслерича суратлайдыла. Къалай-алай болса да, былай тюрлю чыгъармала поэтика жаны бла энчи хунерлиликни, магъана жаны бла назикликни излейдиле. Ахматланы Леуан да бу жаны бла къаламыны жютюлюгюн сынап кёргени, баям, тынгысыз жюрегини излеми болур.

Жазмаларын а ол бизге, кесини тенгларине, жыйылгъан кезиуларибизде окъургъа сюйючюдю, алай аланы ачыкъ этерге уа артыкъ излемейди. Бир жол Ахмат улуну жарыкъ къонакъбайлыгъы бла хайырланып, къол жазмаларын басмаларгъа эркинлик алгъанбыз.

Алайды да, газетни бу номеринде окъуучуларбызны ала бла шагъырей эте, Поль Гогенни мен кёзлерими къаты къысама дунияны игирек кёрюрча дегенин эсибизге келтиребиз. Келигиз биз да, бу тизгинлени окъуучуларгъа сора, кёзлерибизни къысып кёрейик, жашау болумланы юсюнден энтта да бир кере сагъышланырча.

АХМАТЛАНЫ Леуан

***

Къая къаягъа ёмюрлюк кюзгю,
Бири биринде кёредиле
тёзюмню,
Бетлерин сылайды дуния
макъамы,
Эшитмейдиле кир сууда
макъаны.

***

Къара итинди тазалыкъгъа,
Махтанып кьонду акъ къаргъа,
Тёзюмсюз болуп жарыкъгъа,
Учун кетди терен агъачха,
Къоюп уллу къара тамгъа.

***

Терен батып къара кёзюмде,
Жашайса тынгысыз
жюрегимде.
Ай, ие болсанг эди сёзюнге,
Жюзер эдинг дуния тенгизинде.

***

Сакъладыла кёп жылланы
Тау къушла къалаланы.
Итле бийлегендиле
къушланы,
Мугут тышлагъанды ташланы.

***

Намысым бла бирге
Бисмилля деп атлайма.
Ыспасны да бирге
Къат-къаты къатлайма.

***

Анамы нюрюн
Сакълайма жюрегимде,
Ариу юсюн
Кёреме тюшюмде.

***

Нюр жашайды
Ариу бетингде,
Насыбнг жукъланды
Кыз жюрегингде.

***

Кюзгюге къарай, ариу чачыны
тарайса,
Жашланы эсге тюшюре,
къашынгы сылайса,
СауГа жюзюпюнгю бир тешесе,
бир киесе,
Барысы да жангыз сени сюйселе
сюесе.

Дунияны аязы сууруп барады
заманынгы,
Тауларынг сакъланмазла жаш
жанынгы,
Умутларынг жомакъда
къалырла,
Ариу къыз эди деп, жыр
салырла.

***

Жол узакъ,
Кёк чууакъ,
Тёрт мюйюз,
Тукъ тауув,
Уллу тёзюм,
Узакъгъа кёзюм,
Эсимде сёзюм.

***

Таудан, суудан дуниянг
Кенг къанатлы болсанг,
Къуру болмаз уянг.

***

Сууукъ урады тангда
Темир арбала тарда,
Бузлагъанды таза хауа
Бир жан да къалмады тауда.

***

Аначы кюйдю,
Кюн сюйдю:
Къара кюлде
Чыкъдыла полле.

***

Тюз тепсеу тепсейдиле
Кюн бла ай.
Таза да ариу сюзюледи
Жылы жашил ай.

***

Суу сылай къая ташны,
Чабакъгъа ушатды сыфатын,
Алай таш жюзалмай,
Къалды къаягъа къарай.

***

Кюн ашырып барады
Тынгысыз жашлыгъымы
Ашхамда къартла олтургъан
нытыншха,
Ырахатма ызымдан келлик
алгъышха.

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат хазырлагъанды.

ТАЗАЛАУ

АЧКЁЗЛЕНИ КЪЫЙЫН КЕЗИУЛЕРИ

Эрменде коррупция бла улутхала ючюн кюн сайын тутадыла

Аман тёрени бузадыла

Бусагъатда барын тутадыла – министрлени, бизнесменлени, миллет жигитлени окъуна. Гудучлучлъ бла улутхачылыкъны керилиую мында болмагъанча уллу эди. Башхасы да сейирди – сунмай тургъанлай халкъ кеси тюз ниетли болургъа таукелди.

- Бу ахыр айда хар эрттен къобама, ишге хазырланама, автобус тохтагъан жерге барама эм кёреме – адамла, бюгюн кимни тутдула деп, къызыу хапарла бардырадыла.

- Кёпмюдюле тутмакъда чиновниклe?

- Хау, тамамды. Андан да аслам болурла деп ийнанама.

Ереванны супермаркетлеринде биринде менеджер болуп ишлеген **Эдуард Манукян** Эрменде хазна къалмай юч ай коррупция бла кюреш баргъанына бек къууанады. Кавказда улутхала алгъан – эрттеги тёреди. Ол СССР-ни кезиуюнде да юзюлмегенди.

Эсимдеди, Гюржюде ГАИ-ни офицерлерини къаллай дачалары болгъанын. Коррупцияны рейтингинде Эрмен 107 жерни алады (не къадар алаша болса, ол къадар аманды). Россей, кертиси бла да, 135-синде орналгъанды. Къалай-алай болса да, бизни гитче республикабызда хал осал эди. Бары сатылгъанды эмда алынгганды. «200 долларгъа водитель правала табаргъа онг бар эди, - дейди таксист Гарик. – Аланы туугъан кюннге саугъалагъандыла. Аны себепли бизде авариялa асламдыла. Жюрюй билмейдиле, ёлюрча урадыла бир бирни. «Керекли адамгъа» бир зат уэатмай орта мектепге устаз болуп ишге кирирге амал жокъ эди».

Шёндю хал ыйыкъланы ичинде тюрленнгенди. «Аиф»-ни обозреватели, Эрменгге келип, ангыларгъа кюрешгенди: Россей «эрмен жорукъ бла» коррупцияны къурауталыкъ болурму?

Генерал конфетлени къымыш кетгенди

Биринчи кёлюнге кёлген: мында къаллай къатыш-къутушлукъ эсленнгенди. Ереванда жылла бла супермаркетле жасакъладан баш алгъандыла, гитче бизнесча жазылгъанлыкъгъа. Айхай да, аллай затла правительствону чиновниклериня ыразылыкълары бла этилгендиле. Бу кюнледе сатыу-алыу сетьге 20 минг долларгъа тазир салгъандыла. Ол жалгъан алкоголь суусапла чыгъаргъанды. Энчи фирмалада да аслам тинтиуле бардырыладыла. Эрменде, 90-чы жыллада биздеча, предпринимательле ишчилеге хакъны конвертледе бергендиле. Налогланы юсюнден киши сагъышланмагъанды. Энди кёп махкемеле жыйылгъан борчларын тёлерге керекдиле. Сёз ючюн, медицина жумушланы «Астхик» ара бюджетте 73 минг доллар къайтаргъанды.

Экинчи уа башыма не келеди: ярабий, бу алай тынчмыды? Уручланы тынгылы къолгъа алсанг, аланы иги силкиндирсенг, къырал олсагъат казнагъа миллионла аллыкъды? Хау, алайды. Баям, бек башы уа – Эрменде «сыйлы иннекле» окъуна ачыгъандыла.

- Генерал-лейтенант, къоруулау министрни алгъыннгы орунбасары, эрмен аскерни къурагъан, аслам орденле бла майдалланы иеси Манвел Григорянны тутханда, мен кёк жерге тюшген суннган эдим, - деп эсгереди юрист **Самвел Хачикян**. – Иннанмай эдим: ол къалай болургъа боллукъду?! Аты айтылгъан адам, Къарабахда уруушу жигити! Артда телевизор бла кёргюзтдюле. Миллет къорхуусуз службаны ишчилери Григорянны вилласында жюз мингле бла долларла тапхандыла. Генерал а гюнясхсызгъа саналгъанды, ол а уятсыз къойнун толтуруп тургъанды. Башхаладан не сакъларыкъса? Эрменлиле угъай демейдиле – бизни битеу олигархларыбызны шишликгеийсинле.

«Халкъ улутха бермейди»

Манга алгъын президентни къарындашы Левон Саргсянны дачасын кёргюзтедиле: энчи бай юй, башы алтын суу бла жылтырайды. «Ол эрттенликде къопса, балкондан Араратны кёргенди», - деп сукъланады жер-жерли басманы келечиси. Бусагъатда экс-лидерни жууугъу къачып айланады, излеу ачылгъанды. Аны законсуз байыкъланнганы, 1,5 млн доллар жасакъ тёлемегени ючюн терслейдиле.

Кёп болмай тутулгъанды эмда залог берип ийилгенди президентни охранасыны таматасыны орунбасары генерал Вачаган Казарян. Аны банкда 4,2 млн доллар ала тургъан такъыйкъада тыйгъандыла. Гитче хакъы бла анга аллай бир ахча къайдан чыкъгъанын ол ангыналтмагъанды. Аяусуз тутмакъгъа бизнесменлени, министрлени, депутатланы къалай олтуртханларына къарай, бош адамла да тюз ниетли болургъа излейдиле: бireу таза жюрекден, бireу къоркъуп.

Алгъын Ереванда гаишникле дайым водительлеге сылтаусуз илинип тургъандыла, улутхагъа 650 som юзер ючюн. Энди «тазирле» тохтадыла. Алай ол мардасыз низамсызлыкъгъа келтиргенди: шофёрла ёхтем къорхуусузлукъ къайшны тюйрерге унамайдыла – чынтты кавказ къылыкъ. «Чиновникле, депутатла – ол ангылашыулуду, - дейди **Сусанна Хачикян**. Аладан тюзлюкню киши да сакъламагъанды, алай коррупцияны уллулугъу мени бек сейирликге къалдыргъанды. Бош къалкъда уяннангды. Адамла докторлагъа, устаслагъа, полициячылагъа улутха бермей башлагъандыла. Сен ишлегенинг кючю жална ала эсенг, мен санга нек тёлерге керекме?»

«Сибириучю тиширыула окъуна урлагъандыла»

- Россейни ёлчемлерине кёре, къыралны бюджетине алыкъа кёп къайтармагъандыла – 40 млн доллар, - деп ангылатады экономист **Гамлет Оганесян**. – Бизге ол уллу ачхады – Эрменде жангыз да 2,5 млн адам жашайды. Титиреттен шартла ачыкъланнгандыла: бары даражалада урлагъандыла – министрден юй жыйыучугъа дери. Школлада поварла аш-азыкъ къымгъандыла, таможняда ётюп кетер ючюн – ахча даулагъандыла, налогланы уа чий телиле тёлейдиле дегендиле.

Бусагъатда бизде тиерге жарамагъан чиновниклe жокъдула деп айтырыгъым келеди. Энди урласанг, жууапха тартырыкъдыла. Кёрти, бир чырмау барды. Эрменде адамла жарлы жашайдыла. Экономика игиленмесе, иш хакъла ёсмеселе, коррупция бла кюрешиу хайырсыз боллукъду – жангыдан урлап башларыкъдыла.

Кюндюз Варданянц атлы орамда орналгъан кофейняда телевизорну экранында Миллет къорхуусузлукъ службаны башчысы Артур Ванецян кёрюннгенлей, сёлешиуле тохтайдыла. Ол кезиулю чиновникни юйюнде тинтиуле бардыргъаныны юсюнден билдиреди. «Мен жангы премьер экономиканы айнытыр деп уллу ийнанмайма, алай коррупцияны онгларыкъды, - деп айтады журналист **Баграт Саркисян**. – Жалынчакъсыз 27 жылны ичинде улутхачылыкъ танг бездиргенди. Ким болса да, жууукъларым окъуна, коррупцияГа къатышсала, кечиу боллукъ тюйюлдю деп ант этеди Пошинян. Кёрюрбюз. Шёндю ол бек таукелди.

Георгий ЗОТОВ.
«Аргументы и факты» газет.
Ереван, Эрмен.

Профессионалла

Барындан да хурмет, ыспас таба

Балаларын сабий садха берген атала бла анала анда анга ариу къарарла, жарсымазча этерле, ол кеси да ары сюйюп жюрюр деп ышанадыла. Баланы ышанып къоярГа боллукъ педагогладан бири - Тырныауузну 5-чи номерли гимназиясыны мурдорунда орналгъан садда ишлеген, кеси да «Жылны юйретиучюсю» деген атха тийишли болгъан Хаджиланы Аминатды.

Ол кеси айтханнга кёре, гитчеле бла ишлегре ол сабий заманындан окъуна сюйгенди. Бюгюнлюкде кёргенибизча, ол сайлауна сокъуранмайды. Окъууну бошагъандан сора, 1995 жылда Тырныауузда «Чебурашка» садикде ишлеп башлагъанды.

Ызы бла уа 5-чи номерли гимназиягъа кёчгенди, 21 жылны анда урунады. Аны жоругъу - сабийлеге билим берирге, ийнандырыргъа, сюйдюрюрге эмда хар бири бла ёсе барыргъа.

- Аминат не заманда да кесини усталыгъын ёсдюрюрге, итиннген устазды. Ол сабийлеге жюрек жылыуун къызгъанмагъан, алагъа ана болургъа кюрешген, юйрете билген адамды. Аны къолундагъыла адеплиле, тюз акъыллыла болуп ёседиле. Дерсленде уа хар бирине да энчи эс бёледи, хунерлигин ачыкъларгъа, айнытыргъа кюрешеди, школгъа, жашаугъа да хазырлайды.

Хар сабийни да кылыгъы башхады. Аланы бары бла да келишир ючюн уллу усталыкъ керекди, - дейди мектепни таматасы Малкъарукъланы Фатима.

Тамата юйретиучю Этезланы Элина да Аминатны сынамлы педагог болгъанын, дерсленде жангы информация бла коммуникация амалланы тири хайырланнганын да белгилейди. Ол а баламагъа хар нени оюн халда, тынчыракъ, ангылашыулу билдирирге аламат болушады. Ала да дерслени бек жаратадыла. Саулай айтханда, арымай, эрикмей окъуу программаны толусунлай биледиле.

Педагог чыгъармачылыкъ жаны бла да фахмулуду. Ол окъуучулары бла бирге тюрлю-тюрлю конкурслагъа, акциялагъа да тири къатышады.

- Билим бериу, юйретиу бла чекленип къалмай, сабийледен жюрек жылыуунгу аямазгъа керекде. Ала устазны кесин, берген дерслерин да жаратсала, ата-анала да ыразы боладыла. Ишинги жетишимли бардыралсанг а, коллегаларынгдан да ыспас табасса, - дейди Аминат.

Биринчи кере ол «Жылны юйретиучюсю» деген конкурсну муниципал кесегине 2005 жылда къатышханды. Аны «Мастер-класс» бёлюмюнде хорлагъанды. Быйыл а конкурсса ол коллегаларыны тилеги бла баргъанды.

Профессионал конкурслагъа къатышшу адамгъа уллу сынам береди. Районда эм иги педагогла бла эриширге да алай тынч тюйюлдю. Алай, хар замандача, эм игиле хорлайдыла. Бу жол а ол даража Хаджиланы къызларына жетгенди. Бизни жигитибиз а бу жолгъу жетишим аны мындан арысында да жетишимли ишлерге кёлендиргенин айтады.

Анатолий ТЕМИРОВ.

Усталыкъ

Татыулу гыржынлары сууугъунчу сатыладыла

Нальчикде Лермонтов орамда «Кенгуру» тюкен барды. Аны къаты бла ётсенг, жангы бишген гыржынны аламат ийиси бурунунга урады. «Ай ийсагъан, шёндю жууурт айран бла андан бир ашар эдим» деп келеди акъылынга.

Бу аламат ашарыкъны ким эте болур деп ары къайтама. Гыржын биширген отоуда акъ халаты, башында да аллай бетли къалпагъы бла орта бойлу, орта жыл санлы тиширыу тылы ийлей турады. Хапарлашдыкъ. Ол Урчукъланы Елена Михайловнады.

Тюкен ачылгъанлы бери анда ишлейди. Андан бери сегиз жыл болады. Эрттенликге сагъат бешге бери келеди, кечге дери турады. Ол биширген гыржынла сууугъунчу сатыладыла. Кеси билген амалла бла эки жыйыргъа жууукъ тюрлю ётмек бишреди. Къып-къызылла, кюнде бишген алмалагъа ушап.

Былай татыулу къалай этесе быланы деп соргъанымда: «Бек алгъа кёл салыргъа керекди, экинчиден а, амал билирге»,-деп жууаплайды Елена.

Бу тиширыу биширген гыржынланы излей, къуру Нальчикден угъай, элледен окъуна келедиле. Ала устагъа махтау бередиле, кёп алгъышла айтадыла.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса

Эришиуле

КЪУРУДА АЛ САТЫРДА

Элбрус районну Сабийлени эм жаш тёлюню чыгъармачылыкъ арасыны ракетомодель кружогуну «Метеор» клубу хар къатышхан эришиуюнде жетишимли болмай къалмайды. Бу кюнледе да С.П. Королёвну аты бла бардырылгъан кубокда - экинчи, битеуроссейи илму-техника олимпиадада да - ючюнчю жерни алгъанды.

Эришиуле Нарткъала шахарны тийресинде ётгендиле. Алада кеслерин къыралны онеки регионундан – Москвадан, Грозныйден, Белгород, Ростов областьладан – жаш адамла сынагъандыла. Гитче жыл сандагъы спортчула окъуна 65 болгъандыла.

Энчи зачётда ракеталаны тогъуз тюрлюлеринде да тырныауузчула алчы жерлеге чыкъгъандыла. Хорлагъаланы санына Эмма Классена, Гуданаланы Тимур, Тебердиланы Аскербий, Эбуланы Барисбий киргендиле. Команданы башчысы Гуданаланы Юруслан – кубок бла, клубну таматасы Валентина Иванова уа «Технопарк юных – 2018» илму-техника фестивальны диплому бла саугъаланнгандыла.

Анатолий ТЕМИРОВ.

СУРАТДА: жаш ракетомоделистле тренерлери бла.

Ышандырыу

Биринчи жер, даражалы диплом да

Нальчикде жашагъан Улбашланы Аскерни къызы Алия быйыл биринчи классха барлыкъды. Гитче болса да, ол бийик жетишимлери бла ёхтемленирге эркинди.

Къызчыкъ «Мени дуниям» деген айныу арагъа жюрюп, кёп затха юйреннгени. Ментальная арифметикадан кеси тенгшилени араларында Нальчикде бардырылгъан регионла аралы олимпиадада ючюнчю жерге чыкъгъанды. «Интеллект будущего» гитче илмула академия «Smart Planet» халкъла аралы проектге кёре Обнинск шахарда бардырылгъан «Умный слон» деген конкурсда уа биринчи болуп, айтылгъан махкемени диплому бла саугъаланнганды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

БАСМА

Журтубузну кёп тюрлюлюгю эмда сейирлиги

Нальчикде Мария эм Виктор Котляровла жыйыщдыргъан эм жазгъан «Къабарты-Малкъар: сейир затла эм тасхала» деген серияны ахыр китабы чыкъгъанды. Алада жол юйретген справкала орус эмингилиз тилде бериледиле.

Котляровла бу серияны биринчи китабына «Къабарты-Малкъар: 100 уллу эм гитче сейир затла» деп атагъандыла. Анда ала КъМР-де иги кесек жыл айланып, аланы сейир этдиген табийгъат болдургъан, адам къолу ишлеген да жюз тамаша затны, жюз жаухарны суратларын кёргюзтюп, хапарларын айтхандыла.

Китапны эндиге дери чыкъгъан башха жыйымдыкълагъа ушамагъанын, айырмалы энчилигин кёпле эслегендиле. Ол бир ненча россей саугъагъа тийишли болгъанды эм Россей Федерацияны регионларында чыкъгъан 50 аламат китапны тизмесине киргенди.

Экинчини аты «Къабарты-Малкъар: табийгъат ажайыбы» деп алайды. Анда авторла бизни республиканы тийресинде орналгъан, къырал къоруулагъан бийик тау заповедникни, миллет паркны, башха табийгъат эсгертмелени юслеринден хапарлайдыла.

Трилогияны ахыр кесеги барындан да сейирди. «Онла бла жылланы ичинде Къабарты-Малкъарда жюрюй, биз заман жашыргъан, не алай, не былай деп адам ангылаталмазлыкъ кёп тюрлю тасхагъа, сейир затлагъа, болумлагъа тюбегенбиз, – дейди жазыучу, китап басманы таматасы Виктор Котляров. – Алгъа затланы юслеринден айта, документле шагъатлыкъ этген быллай затланы сагъыныргъа боллукъду: узунбашлы адамла, менгирле, Чегем ауузда мумияла, патчах таж, скиф чоюнла, христиан къабырла, тас болгъан ингилиз экспедиция, Минги тау тийресинде немисли аэродром...

Быладан сора да, бизни туугъан жерибизде кёп тюрлю тасха барды. Сёз ючюн, алмостула, сау замандача тургъан ёлюкле, кёзге кёрюнгген ауанала, ма уп атларына Минги тауну къызы эм Къара къаячы дегенле, адам ашагъан губула, кёкде белгисиз кемеле, башха заманнга кёчген адамла... – бу затланы кёргенле кеслери хапар айтадыла. Биз а ала бары да Къабарты-Малкъар бла, аны энчи жерлери бла байламлы болгъанларын белгилейбиз, суратларын да кёргюзтебиз».

Китапла омакъ тышлары бла багъалы жылтырауукъ къагъытда, алтын, юмюш фольга бла жасалыпдыла. Бу юч томгъа кирген тёрт китапны да бирге жыйгъан тышлары барды. Ала кимге да багъалы саугъа боллукъдула.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

ЖАНДАУУРЛУКЪ

Аслам балалы юйюрлени къайгъысын кёре

КъМР-де МВД-ны Наркотиклеге контроль этиу жаны бла Управлениясыны (УНК) эмда Нальчик шахарны Урунуу эмда социал къоруулау арасыны келечилери къыйын жашау болумгъа тюшген эмда кёп сабийли юйюрлени жокълагъандыла, деп билдиргендиле Къабарты-Малкъар Республикада МВД-ны пресс-службасындан.

УНК-ны башчысыны орунбасары Виталий Дударов, бёлюмню тамата оперуполномоченныйи Ирина Давыдова эм сагъынылгъан араны бёлюмюню башчысы Амина Бадракова алгъа сегиз сабийге къарагъан тиширыуну юйюнде болгъандыла, ана жашау болуму бла шагъырейленгендиле. Тиширыу эмда аны сабийлери бла профилактика ушакъ бардыргъандыла, аны ахырында уа гитчелеге жангы окъуу жылда школгъа керекли затла бергендиле.

Акциягъа къатышханла, андан сора да, онбеш юйюрде болгъан эдиле. Аладан да 25 сабийни школгъа керекли затла берип къууандыргъандыла.

Виталий Дударов быллай жумушланы магъанасы улуу болгъанын айтханды. Къыйын жашау болумгъа тюшген юйюрлеге себеплик этиу акъылбалыкъ болмагъанланы тюрлю-тюрлю аманлыкъчылыкъдан бла бузукъулукъладан сакълауну хайырлы амалы болгъанын чертгенди.

Амина Бадракова билдиргеннге кёре, бюгюнлюкде Нальчик шахарда эсепде алгъал 167 юйюр барды. Аланы хар бири бла да тийишли профилактика иш бардырылгъанлай турады. «Акъылбалыкъ болмагъанлагъа саулукъландырыу лагерьлеге бла санаторийлеге барырча хакъсыз путёвкала бериледи. Андан сора да, ала кёп жаны бла болушлукъ кёредиле», - деп белгилегенди ол.

Бизни корр.

АНГЫЛАТЫУ

Велосипедчилеге да жорукъла бардыла

Арт кезиуледе велосипедде жюрюгенле кёпден-кёп бола баргъанларын эслейбиз. Сабийле, таматала да аны бек сюйюп хайырланадыла. Ол адамгъа бир жерден башхасына терк жетерге онг берди, саулукъгъа да себеплик этеди.

Алай аны бла жоллада жюрюу бирбирледе къорхъуулу болады. Хатадан кери болур ючюн, велосипедчиле къайсы жорукълагъа эс бурургъа керекдиле? Аны юсюнден МВД-ны Май районда бёлюмюню ГИБДД-сыны пропаганда жаны бла къырал инспектору А.И. Дьяконенко былай айтады:

7-14 жыллыкъла жаланда тротуарлада, адамла жаяу жюрюген неда энчи жолчукълада учаргъа эркинди. Жети жыллары толмагъанла уа - тротуарлада неда алагъа бёлюнгген жерледе.

Велосипедни рульну жиберип жюрютюрге жарамайды. Анда кенг жюклени ташыугъа да чек салынады. Башха адамны олтуртама дегенде, тийишли конструкциясы жокъ эсе, алай этерге да жарамайды. Жолдан да велосипедде тюшюп ётерге тийишлиди.

Башхалагъа чурум салмаз ючюн арыбери бурулурну аллында, велосипедчи къолу бла белгиле кёргюзтюрге борчлуду. Кече жолда иги кёрюнюр ючюн аякъ машинаны юсюнде жылтырагъан затлары болургъа керекдиле.

Велосипедчилени, машиналаны водительлериндеча, жуаллылыкълары барды жолда. Андан тюшюп, жаяу баргъанда уа гъай. Анга кёре велосипедге минип бара тургъан адам жорукъларга бузукъулукъ этсе, ДПС-ни инспектору аны тыйып, тазир салыргъа эркинди.

Аны себелли хурметли велосипедчиле, жоллада сакъ болургъа кюрешигиз, тийишли жорукъланы сансыз этмегиз. Аны бла сиз кесигизни, башхаланы да саулугъугъузну, жашауугъузну сакъларыкъсыз.

Басмагъа **УЛБАШЛАНЫ Мурат** хазырлагъанды.

Нальчик шахар округда Россейни УМВД-сыны ветеранларыны советини келечилери ич службаны отставкада полковники **МИРЗОЛАНЫ Муталифни жашы Азретге** аны атасы Уллу Ата журт урушну ветераны **МИРЗОЛАНЫ Солтанны жашы Муталиф** дуниясын алышханы бла байламлы уллу бушуу этедиле эм къайгъы сёз бередиле.

КъМР-ни прокуратурасында

Жалгъан документле бла миллион сом юзгенди

Къабарты-Малкъары прокурорну къулугъун толтургъан Ю.И. Лаврешин грант ахчаны алдау бла алгъан хыйлачыгъа ачыгъан уголовный ишге кёре чыгъарылгъан терслеу оноуну къабыл кёргенди.

КъМР-де МВД-ны Следствие управлениясы, тинтиуле бардырып, республикада жашагъан биреулен, РФ-ни Уголовный кодексини 159-чу статьясына бузукълукъ этип, хыйлалыкъ бла иги кесек ахчаны къымгъанын тохташдыргъанды. Ол сютлю малла ёсдюрлюкме деп, КъМР-ни Эл мюлк министерствосуна жалгъан документле берип, ишлерин энди башлагъан фермерлеге бёлюнгген грант ахчадан 2016 жылда июньдан башлап 2017 жылда апрельге дери кезиуню ичинде 1,1 миллион сом алгъанды. Аны къолгъа этгенлей а, законда кёргюзтюлгенича малла ёсдюрюуге угъай, башха ишлеге къоратханды.

Тинтиуле баргъан кезиуде ол бузукъчугъа къыралгъа салгъан заранны кеси ыразылыгынгъ бла къайтарсанг иги боллукъ эди дегендиле. Алай ол аны унамагъанды. Андан сора КъМР-ни прокуратурасы, Россей Федерацияны бла Къабарты-Малкъар Республиканы сейирлерин къоруулап, къырал ахчаны къайтарыщын излеп, жалгъан фермерни ишин сюдге бергенди.

Соруу-жууап

Россейде долларны тыярыкъмыдыла?

Йоханнесбургда БРИКС-ге аталгъан пресс-конференцияда Россейни Президенти Владимир Путин шарт айтханды: «Биз бир тюрлю суху кымылдаула этерге хазырланмайбыз, долларны тыяргъа да муратыбыз жокъду. Биз аны жюрютебиз эмда Бирлешген Штатла долларны тергеулеге хайырландырырга тыйгъыч салмагъан къадарда жаратырыкъбыз».

Аны бла бирге россей экономиканы доллардан айыру аны суверенитетин кётюрлюкдю. Президент анга алгъан да эс бургъанды эмда бири башхагъа келишмеу болмайды.

«Доллардан къутулуугъа экономиканы кётюрген эмда сонну кючлю чайкъалууун тохтатхан политика келтирликди. Сом жыйыуну тийишли амалы болса, долларда масса кеси жокъгъа тюшерикди», - дейди Россейни илму академиясыны Дуния экономиканы бла халкъла аралы келишиулени институтуну бёлюмюню таматасы Яков Миркин.

Эринчек депутатланы жууапха тартамдыла?

Айырыучуланы онлайн къол кётюрюулерини, асламлы информация органла эмда социал сетьледе эсгериулерини, экспертле бла чиновникленни багъа бичиулерини мурдорунда «Депутат клубну» специалистлери рейтинг жарашдыргъандыла. Эм тири депутатланы санына П. Крашенинников, И. Яровая, А. Жуков, А. Нилов, А. Исаев киргендиле. Беш артха къалгъанла – А. Езубов, М. Гадылышин, В. Бокк, С. Петров, В. Шишкоедов.

«Тири ишлегенибиз ючюн бизге премияла бермейдиле, керек да тюйюлдю, - дейди Павел Крашенинников. – Кесигиз сагъыш этигиз, не боллукъду хар кийирилген законну проектине саугъала берилип турса. Хар хазырланнган документ тынгылы ишленирге, аны хыйсаплары шарт тергеленирге тийишлидиле».

«Кёзге урунмагъан» депутатланы жууапха тартыргъа да керек болмаз, мени акъылыма кёре. Телевиденияда дайым кёрюнюп турмагъанлыкъгъа, регионлада, комитетлеге ишлейдиле ала.

Стадионлагъа сыраны къайтарлыкъмыдыла?

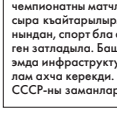

- Биринчиден, футболдан чемпионатда сыраны сатмазгъа къолбуздан келмегенди, ФИФА-ны ворукълары аллайдыла. Ансыз бизге турнирни ётдюрюрге онг берлик тюйюл эдиле, - дейди Къырал Думаны спикерини орунбасары, РФС-ны исполкомуну келечиси Игорь Лебедев. – Россей чемпионаты матчларыны кезиуюнде стадионлагъа сыра къайтарылырмы, ол къыйын соруууду. Бир жанындан, спорт бла алкоголь – бир бирине келишмеген затладыла. Башха жанындан – сабий школланы эмда инфраструктураны айныгъыра футболгъа аслам аччха керекди. Къырал спортну толу жалчытхан СССР-ны заманлары кетдиле.

Роналду кесини жылларындан эсе жаш нек кёрюнеди?

Мадрид «Реалдан» Турин «Ювентусха» кёчгенде, Роналдуга медицина жаны бла тынгылы къарагъандыла. Хыйсапла: аны санында жети процент жау табылгъанды (спортчуланы аны жыл санында орталыкъ бла – 10-11 процент), тёммегини чабакъ эти уа – 50 процент (орталыкъ кёрюмдю – 46 процент). Отуз юч жылы болгъан футболчуну дуния чемпионатда скорость сагъатха 33,98 км жеттенди (турнирде ол барындан да терк чапханды).

Футболчу бир бири ызындан 8 сагъат жукъламайды, ундурукъгъа суткагъа эки кере жатады. Сёз ючюн, кече 6 сагъат эмда кюндюз – 1,5 сагъат.

Сабийге кюннге къаллай бир жюрюрге тийишлиди?

Битеудуния саулукъ сакълау организацияны экспертлери айтханнга кёре, сабийле бир кюннге 60 эмда андан да аслам минут жюрюрге керекдиле. Аланы кёбюсю – аэробика эмда кюч жараула. Аны ючюн спорт секциялагъа бармаса да тамамды. Тюрлю-тюрлю майданлада кюрешиу, тереклеге ёрлейтюше туруу, чабыу, секириу, жипни ары-бери тартыу да келишиликдиле.

Сабийни жаяу айланырыгъа къызындырыгъыз – мектепге, шуёхлагъа, тюкенлеге. Ит бла эшикде жюрюу да хайырлыды. Спорт бла бир заманда кюрешмеген эсегиз, жараулану бир кюннге 30 минутдан башлап, аз-аз кёбейтирге боллукъду.

Дайым физкультура бла кюрешиу жюрек-къан тамыр эмда диабетни эркинчи тюрлюсю ауруланы къорхъууун тюшюредиле. Сёзсюз сан тириликни жокълугъу адамны чархында бузукълукъланы баш сылтауду.

Законда гудучула къыралыбызда неллай бирдиле?

Кёп болмай МВД законда тири ручуланы санын тохташдыргъанды. Асламлы информация органла билдиргеннге кёре, Россейни бла Украинаны полициялары бирден кюч салып 432 тукъум санагъандыла. Аладан 318 адам азатлыкъда турадыла, 114 олтурундула, 31 следствиеде, 19 изледе.

Миллет жаны бла къарасакъ, статистика кёргюзтгенге кёре, биринчи жерни Гюржюдан чыкъгъан криминал авторитетле аладыла – 242 законда гудучу, ызындан оруслуа барадыла – 51 адам, ючюю эрмелиле тауусадыла. Тизмеге дагъыда езидле, азербайджанлыла, абхазлыла, чюйютлюле киргендиле. Аны биргесине бу адамла жарлы гражданла тюйюлдюле. Асламысыны РФ-ни паспортлары барды.

Бусагъатда УБОП-ну орунуна къуралыулу аманлыкъ бла кюреширгe энчи бёлюм жаратыргъа мурат барды. Криминал авторитетлени терслерге къарыусуз фатыуа мурдор аз болгъаны себелли бандаларгъа МВД-ны къуллукъчулары жабыу бла сингдирилликдиле.

Федерал газетледе басмаланнган материаллагъа кёре хазырланнганды.

УФСИН

Кеслерин тамблагъа хазырлайдыла

«Къабарты-Малкъар Республиканы право низамгъа бузукълукъ этиуню болдурмауну эмда жамауат къорхъуузулукъну жалчытыуну» къырал программасына тийишлиликде урунургъа неда жангы усталыкъ алыргъа ыразылыкъларын билдирген тутмакъла бла «тёгерек столла» бардырылгъандыла. Ала кёп болмай Терк районда эмда Нальчикде УФСИН-ни уголовный-толтуруучу инспекциясында ётгендиле.

Алагъа иш бла жалчытыучу араланы келечилери, УФСИН-ни уголовный-толтуруучу инспекторлары, психологла да къатышхандыла. Ала олтуруп тургъанлагъа бюгюнлюкде къаллай ишчи усталыкъла бютюн бек суралгъанларыны, тутмакъла аланы къайсылыгына юйренирге боллукъларыны, тилеклерин къалай жазып берирге кереклисини юсюнден да тынгылы хапар айтхандыла.

Болсада специалистлеге соруула кёп болгъандыла: тилекни жарашдыра туруп къаллай документле керекдиле, ол неда башха усталыкъланы хакълары къаллай бирди, иш бла жалчытыучу арагъа эсепге къалай тюшюрге боллукъду...

- Быллай тюбешиуле бек магъаналыдыла. Тутулгъанла усталыкъ алаллыкъларын, иш да табаллыкъларын, пенсия къоллу болаллыкъларын да билселе, жашаудан тюнгюлюп къалмай, кеслерин тап жюрютюрге кюреширикдиле, аман акъылдан кери боллукъдула», - дегенди ич ишлени полковниги Алим Абидов.

КъМР-де УФСИН-ни пресс-службасы.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь),
МОКЪАЛАНЫ Зухура (бёлюмню редактору),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат (бёлюмню редактору),
ТИКАЛАНЫ Фатима (бёлюмню редактору).
УЛБАШЛАНЫ Мурат (бёлюмню редактору).

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазыуу - 42-37-94.
Энчи корреспондент - 42-68-72. Тилмачла - 40-28-97.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди. Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оомла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 гезит тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер —ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр эттенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Газетлени нелерине тапдырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефон: 76-01-21

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34

Газет айыкъда юч кере чыгъады - геуюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады. 20.00 сагъатда къол салынганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Жангуразланы Нажабат - дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары; Ахкебекланы Жаннета- (1, 2-чи бетле), Токуманы Салим - (3,4-чю бетле) - корректорла.

Тиражы 1409 экз. Заказ № 799
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:
360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru